

Крупко Анастасія Олегівна
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування ДДУВС

Науковий керівник –
старший викладач кафедри
криміналістики, судової медицини
та психіатрії, к.ю.н. **Павлова Н.В.**

ІДЕНТИФІКАЦІЙНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛІДІВ НІГ У ПРАКТИЦІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ

Однією з основних ознак злочинності, як соціального явища, є її мінливість. Оскільки злочинний світ постійно змінює свою активність, необхідно здійснювати відповідні заходи боротьби зі злочинністю, а також вдосконалювати методи та засоби, які застосовуються при розслідуванні та розкритті злочинів. Ще з давніх часів науковці розробляли безліч систем щодо встановлення злочинця за різними ознаками, у тому числі й за папілярними лініями слідів пальців рук, виявленими на місці події. Швидкий розвиток дактилоскопії розпочався з кінця 19 століття, а на сучасному етапі має велику кількість розроблених знань та досить успішно використовується в розслідуванні та розкритті злочинів. Відомо, що ідентифікувати особу можна як за папілярними узорами пальців рук, такі ніг. У свою чергу, сліди ніг можна зустріти у вигляді слідів взуття та ніг в носках.

Науковими дослідженнями та розробкою методів вилучення, фіксації та дослідження слідів ніг займались: Прищепа В.М., Сегай М.Я., Грановський Г.Л., Пророков І.І., Зуєв Е.І., Разумов З.А., Молибога Н.П., Басалаєв А.А., Гуляєв З.А., Майліс Н.П. та інші. Між тим, деякі аспекти заслуговують додаткової уваги.

Зазначимо, що сліди ніг людини надзвичайно поширені у криміналістичних дослідженнях. У зв'язку з переміщенням людини, сліди ніг можна віднайти скрізь: у приміщеннях, на відкритій місцевості, на твердому та м'якому ґрунті тощо. Тому вони бувають різними за видом слідоутворення. А це відкриває великі можливості. Практичний досвід свідчить: присвоєчасному огляді та правильному використанні виявлених слідів рук і ніг людини значно збільшуються масштаби розкриття найскладніших і найнебезпечніших злочинів [3, с.129].

Сліди ніг (взуття) нерідко зустрічаються на місцях вчинення злочинів і виникають під час бігу, ходи, при стрибках та довгому стоянні. За такими слідами можна визначити рух осіб на місці вчинення злочину, щоб визначити місця знаходження інших слідів, які можуть мати доказове значення у провадженні та встановити злочинців «по гарячих слідах». Слід зауважити, що сліди босих ніг зустрічаються досить рідко. Проте, у разі виявлення такі сліди

матимуть значне доказове значення, оскільки як і папілярні узорі пальців рук, вони індивідуальні для кожної людини. Враховуючи папілярний візерунок босої ноги та дефекти шкірного покриву у вигляді мозолів, шрамів, складок та інших ознак, можна ідентифікувати особу та доказати її причетність до вчинення злочину.

Дуже важливо встановити факт відношення слідів до події злочину, правильно вилучити сліди та прийняти належні заходи щодо їх збереження. Слідчий, використовуючи спеціальні знання, повинен прагнути, щоб за допомогою цих слідів вирішити питання, що стосуються розшуку, затримання та ідентифікації злочинця [2, с.32].

Виявлені сліди ніг (взуття) фіксують загальними методами і засобами: протоколюванням, копіюванням, моделюванням, фотографуванням, вилученням слідів з носієм, на якому вони були виявлені [1, с.181]. Сліди, виявлені з місця події, фіксують у протоколі, вказуючи їх розмір, місце знаходження та розташування з іншими слідами, колір, загальні ознаки взуття чи стопи, а також спосіб їх відображення та вилучення [2, с.33].

Загалом, способи фіксації та технічні засоби можуть залежати від низки факторів: виду сліду, характеру об'єкта-носія, речовини, якою був утворений слід та інше. У будь-якому разі потрібно мати на увазі, що сліди папілярних візерунків як рук, так і ніг мають складну структуру і дослідження їх проводиться на макро- і мікроскопічному рівнях. Необхідно бути обережними з копіюванням технічними засобами, адже це зменшує шанс мікроскопічного дослідження. У зв'язку з цим на місці події потрібно намагатись застосовувати, передусім, ті методи, які не пошкоджують виявлення слідів, іншими словами, такі, як візуальний огляд, застосування оптичних засобів, використання люмінесцентних, рентгенографічних, фотографічних методів. Наприклад, скляні об'єкти немає потреби обробляти порошками, оскільки потожирові сліди завжди можна виявити, розглядаючи об'єкт на світло. Особливо обережного ставлення в таких методах потребує робота з аргенторатом, скажімо, якщо на пензель потрапить порошок трохи більше за норму, то це може пошкодити (забити) слід і зробити його непридатним [1, с.181].

Слід зауважити, що на сьогоднішній час сформовані бази даних дактилоскопічної системи реєстрації злочинців, яка була введена ще 1894 році. Враховуючи науково доведений факт того, що папілярні зразки ніг також є індивідуальними для кожної людини, та такі сліди можуть зустрічатися на місці вчинення злочинів, необхідно створити подібну базу даних дактилоскопічної системи реєстрації злочинців і для ідентифікації папілярних слідів ніг.

Загалом можна сказати, що достатня наукова дослідженість методів виявлення, способів фіксації, засобів та техніки вилучення та отримання слідів ніг (взуття) дозволяє на високому рівні застосовувати все це на практиці. Між тим, на практиці досить рідко можна зустріти у використанні матеріалів доказового значення отримані сліди ніг (взуття).

Отже, можна сказати, що використання слідів ніг (взуття) має бути присутнім в практиці розслідування злочинів. Адже за допомогою розташування слідів ніг можна виявити інші сліди злочинця та за ними ідентифікувати особу. Крім того, за різними ознаками слідів ніг (взуття) можна виявити фізіологічні та психологічні особливості особи злочинця, за окремими слідами є можливість зв'язати між собою декілька злочинів, вчинених однією особою тощо.

1. Біленчук П. Д., та ін. Криміналістика.: Підруч. для слухачів, ад'юнктів, викладачів-ввузівсистеми МВС України / П. Д. Біленчук, О. П. Дубовий, М. В. Салтєвський, П. Ю. Тимошенко. За ред. акад. П. Д. Біленчука.- К.: АТІКА, 1998. - 416 с.: іл.

2. Грановский Г.Л. Криминалистическое исследование следов ног. – Киев, 1970. – 68 с.

3. Маркусь В. О.Криміналістика. Навчальний посібник – К.: Кондор, 2007. – 558 с.

Охмак Ганна Сергіївна
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування ДДУВС

Науковий керівник –
старший викладач кафедри
криміналістики, судової медицини
та психіатрії **Бідняк Г.С.**

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ФОТОГРАФІЇ У РОЗКРИТТІ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ

Актуальність даної теми полягає в тому, що криміналістична фотографія, як засіб фіксації предметів, слідів, та інших об'єктів, забезпечує розкриття і розслідування злочинів. У сучасних умовах діяльності співробітників правоохоронних органів дедалі більше супроводжується застосування технічних засобів, а саме фотографія, оскільки в порівнянні з іншими засобами фіксації, вона забезпечує більш високий ступінь точності, повноти та наочності.

Судова фотографія застосовується під час проведення слідчих дій відповідно до вимог Кримінального процесуального закону. Так, у частині третій ст. 191 КПК України передбачено, що слідчий у ході огляду місця події в необхідних випадках про водить вимірювання, складає план і креслення оглянутого місця та окремих предметів, а також по можливості фотографує їх[1].

Судова фотографія — це галузь криміналістичної техніки, яка розробляє фотографічні засоби, прийоми і методи виявлення, фіксації та дослідження доказів. Зміст судової фотографії становлять наукові положення і практичні рекомендації щодо використання фотографії в розслідуванні злочинів. Застосування фотографічної зйомки в розслідуванні злочинів зумовлено такими чинниками: